

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

Сергій Валентинович ВИЛКОВ,

*кандидат юридичних наук,
Науково-дослідний інститут
публічного права, м. Київ*

Варто наголосити на тому, що однією із складових інституту адвокатури є органи адвокатського самоврядування, які комплексно здійснюють адміністративну діяльність. Така адміністративна діяльність трансформується у відповідні адміністративні інструменти, що в сукупності становлять адміністративні форми та методи, вивчення яких є необхідним для загальної оптимізації діяльності адвокатського самоврядування в Україні.

У вітчизняній науці немає чітко сформованого поняття «адміністративні інструменти», але останнім часом науковці звертаються до цієї категорії через призму «адміністративні форми та методи». Отже, приділимо увагу розумінню зазначених категорій в адміністративно-правовій науці. На наш погляд, адміністративні форми діяльності адвокатського самоврядування в Україні – це зовнішні організаційно-правові прояви адміністративно-управлінської діяльності органів адвокатського самоврядування, що реалізуються у межах їхніх повноважень та спрямовані на забезпечення належного функціонування адвокатури як інституту правової держави. Якщо звернутися до класифікації, то за характером і правовою природою форми діяльності суб'єктів публічної адміністрації поділяються на: 1) видання адміністративних актів: а) видання підзаконних нормативно-правових актів; б) видання індивідуальних адміністративних актів; 2) укладення адміністративних договорів; 3) учинення інших юридично значущих адміністративних дій; 4) здійснення матеріально-технічних операцій [1, с. 132].

Так, стаття 46 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначає організаційні форми адвокатського самоврядування, зокрема, організаційними формами адвокатського самоврядування є конференція адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), рада адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Рада адвокатів України, з'їзд адвокатів України. Адвокатське самоврядування здійснюється через діяльність конференцій адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), рад адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, ревізійних комісій адвокатів регіонів (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України [2].

Фактично, визначені Законом України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” організаційні форми адвокатського самоврядування форми розкривають суб’єктну структуру адвокатського самоврядування на різних рівнях – від регіонального до загальнонаціонального. Адміністративні форми діяльності адвокатського самоврядування є децю іншою категорією, та розкривають зовнішній прояв діяльності суб’єктної структури адвокатського самоврядування. Відповідно, до адміністративних форм діяльності адвокатського самоврядування в Україні належать: 1) видання нормативних актів (наприклад, Правила адвокатської етики, затверджені З’їздом адвокатів України від 9 червня 2017 року [3]); 2) видання індивідуальних актів (наприклад, різні рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про рекомендації для призначення на посаду судді [4]); 3) укладення адміністративних договорів (наприклад, Меморандум про співпрацю між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги від 9 листопада 2011 року, якими визначено такі пріоритетні напрями співпраці: інформаційна взаємодія; дотримання гарантій адвокатської діяльності та захист професійних прав адвокатів; розроблення, затвердження та впровадження стандартів якості надання безоплатної правової допомоги; моніторинг та оцінювання якості надання адвокатами безоплатної правової допомоги; підвищення кваліфікації адвокатів [5]); 4) здійснення матеріально-технічних операцій (наприклад, ведення Єдиного реєстру адвокатів України, інформаційно-методичне забезпечення тощо [2]); 5) учинення юридично значущих адміністративних дій (організація навчань, заходів, координація діяльності тощо).

Якщо аналізувати адміністративні методи діяльності адвокатського самоврядування в Україні, то вони становлять сукупність організаційно-правових способів та прийомів владно-управлінського впливу, які використовуються органами адвокатського самоврядування в межах їхніх повноважень з метою регулювання професійної діяльності адвокатів, забезпечення дотримання етичних стандартів, захисту прав та законних інтересів адвокатів та суб’єктів надання адвокатських послуг, а також сприяння ефективному функціонуванню інституту адвокатури в Україні. Основними методами адміністративного права є вчені виділяють заохочення, переконання і примус. Відповідно, органи адвокатського самоврядування в Україні у своїй діяльності використовують усі основні методи заохочення, переконання та адміністративного примусу. Метод заохочення спрямований на мотивацію суб’єктів адміністративно-правових відносин (в першу чергу, адвокатів) до правомірної та соціально відповідальної поведінки шляхом морального стимулювання (нагородження грамотами, подяками тощо), матеріального заохочення (преміювання) та соціального визнання (присвоєння почесних звань). Переконання, як засіб формування правової свідомості, має на меті добровільне підпорядкування юридичним нормам через усвідомлене прийняття їх до виконання через навчання та підвищення кваліфікації адвокатів, інформаційно-роз’яснювальні заходи, просвітницької діяльності.

Адміністративний примус застосовується органами адвокатського самоврядування для забезпечення належної поведінки адвокатів у випадках

порушення ними професійних обов'язків або етичних норм, та як спосіб захисту прав адвокатів та реалізації повноважень органів адвокатського самоврядування. До основних заходів адміністративного примусу належать: зупинення права на заняття адвокатською діяльністю; позбавлення свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; оголошення догани або попередження; накладення штрафу тощо. Органи адвокатського самоврядування в Україні, використовуючи заохочення, переконання та примус, ефективно регулюють професійну діяльність адвокатів, що сприяє забезпеченню правопорядку та дисципліни, формуванню високих стандартів професії адвоката, дотримання принципів справедливості, пропорційності та об'єктивності в діяльності органів адвокатського самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Галуцько В.В., Курило В.І., Короед С.О. та ін. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 282.
3. Правила адвокатської етики: затверджені З'їздом адвокатів України від 09.06.2017. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
4. Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Офіційний веб-сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 2019. URL: <https://vkksu.gov.ua/acts?page=680>
5. Меморандум про співпрацю між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги від 9 листопада 2011 року. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0021323-13#Text>.